

వివిధ సంస్థలు/సభలు - స్థాపకులు

సంస్థలు/సభలు/ఉద్యమాలు

స్థాపకులు/నాయకులు

ఆత్మీయసభ(1815)

రాజారామోహన్ రాయ్

బ్రహ్మసమాజం(1829)

రాజారామోహన్ రాయ్

యంగ్ బెంగాల్ ఉద్యమం

హెన్నీ వినియన్ డిరాజియో

తత్వబోధిని సభ

దేవేంద్రనాథ్ ఠాగూర్

బెతున్ సూల్

ఈశ్వరచంద్ర విద్యాసాగర్

ఆర్యసమాజ్(1875, శుద్ధి ఉద్యమం)

దయానంద సరస్వతి

దివ్యజ్ఞాన సమాజం(1875)

మేడమ్ బ్లావెట్ స్కీ, కల్నల్ ఒల్కాట్

సత్యశోధక్ సమాజ్, దీనబంధు

జ్యోతిబాపులే

సార్వజనిక్ సభ

ప్రార్థనాసమాజం(1867)

ఆత్మారాం పాండురంగ

హితకారిణి సంస్థ

కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు

రామకష్ట మిషన్(1897)

స్వామి వివేకానంద

భారత దర్శనమహామండలి

పండిత మదన్ మోహన్ మాలవ్య

దక్కన్ ఎడ్యుకేషన్ సొసైటీ

జి.జి. అగార్కర్

హిందూస్థానీ సేవాదళ్

ఎన్.జి. హర్దేకర్

లోక్ సేవా మండల్

లాలాలజపతిరాయ్

శారదా సదన్

పండిత రమాబాయి

సింగ్ సభ

సిక్కునాయకులు

ధర్మపరిపాలన యాగం

శ్రీనారాయణ గురు

ధర్మసభ	రాధాకాంత్ దేబ్
రాధాస్వామి సత్సంగ్	తులసీరామ్
భారతీయ బ్రహ్మ సమాజం	కేశవ్ చంద్ర సేన్
సాధారణ బ్రహ్మ సమాజం (1878)	ఆనంద్మోహన్బోస్
ఇండియన్ నేషనల్ సోషియల్ కాన్ఫెరెన్స్	యం.జి. రనడే
దేవ్సమాజం	యస్.అగ్నిహోత్రి
పూనాసేవాసదన్	రమాబాయి రనడే
సోషియల్ సర్వీస్ లీగ్	యన్.ఎమ్. జోషి
సేవాసమితి	హెచ్.ఎన్. కుంబ్రు
ముస్లిం లీగ్ (1906)	ఆగాఖాన్, సలీముల్లా
ఆసియాటిక్ సొసైటీ	విలియం జోన్స్
వితంతు పునర్వివాహ సంస్థ	విష్ణుశాస్త్రి పండిట్
ఇండియన్ లీగ్(1875)	శిశిర్ కుమార్ ఘోష్
ఇండియన్ అసోసియేషన్	ఆనందమోహన్ బోస్, సురేంద్రనాథ్ బెనర్జీ
ఈస్ట్ ఇండియా అసోసియేషన్(1866)	దాదాబాయ్ నారోజీ
అనుశీలన్ సమితి(1907)	బరీంద్ర ఘోష్, భూపేంద్ర దత్తా
అభినవ్ భారతి(1906)	వినాయక్ సావర్కార్(లండన్)
గదర్ పార్టీ(1913)	లాలా హరదయాల్(శాన్ఫ్రాన్సిస్కో)
హిందూస్థాన్ సోషలిస్ట్ రిపబ్లిక్	చంద్రశేఖర్ ఆజాద్
అసోసియేషన్(1928)	
ఖిలాఫత్ ఉద్యమం(1919)	ఆలీబ్రదర్స్, మౌలానా ఆజాద్, హక్ీం అజ్మల్ఖాన్, హస్తత్మోహనీ

స్వరాజ్ పార్టీ	మోతీలాల్ నెహ్రూ, సి.ఆర్. దాస్
విశ్వభారతి(1912)	రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్
హిందూమహాసభ	మదన్ మోహన్ మాలవ్య, లాలాలజపతిరాయ్
ఇండిపెండెంట్ లేబర్ పార్టీ	బి.ఆర్. అంబేద్కర్
బహిష్కృత కారిణిసభ(1924)	బి.ఆర్. అంబేద్కర్
రాష్ట్రీయ స్వయం సేవక్(1925)	హెడ్గేవార్
ఆజాద్ హింద్ ఫౌజ్(1939)	సుభాష్ చంద్రబోస్
ఖుదాయి-ఖిద్మత్(రెడ్షర్ట్స్)	ఖాన్ అబ్దుల్ గఫార్ ఖాన్
అహ్మదీయ ఉద్యమం	గులాం అహ్మద్
సర్వోదయ సమాజ్, భూదానోద్యమం	ఆచార్య వినోబాభావే
ఆత్మగౌరవ ఉద్యమం	పెరియార్ రాబస్వామి నాయకర్
జస్టిస్ ఉద్యమం	టి.యమ్. నాయర్
సర్వేంట్స్ ఆఫ్ ఇండియా సొసైటీ	గోపాలకృష్ణ గోఖలే
ఆలీఘర్ ఉద్యమం	సర్ సయ్యద్ అహ్మద్ ఖాన్
దేవ్ బంద్ ఉద్యమం	మహ్మద్ ఖాసీం వహబీ
వహాబీ ఉద్యమం	అహ్మద్ బరేలీ
సహాయ నిరాకరణోద్యమం(1920-22)	మహాత్మగాంధీ
శాసనోల్లంఘనోద్యమం(1930-34)	మహాత్మగాంధీ
క్విట్ ఇండియా ఉద్యమం(1942)	మహాత్మగాంధీ
చీరాల-పేరాల ఉద్యమం	దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య
పెదనందిపాడు పన్నుల సహాయ	పర్వతనేని వీరయ్య చౌదరి
నిరాకరణోద్యమం	

చిప్కో ఉద్యమం	సుందర్లాల్ బహుగుణ
నర్మదా బచావో ఆందోళన	మేథాపాట్కర్(నర్మదానదిపై నిర్మిస్తున్న సర్దార్ సరోవర్ డామ్ ఎత్తు పెంపునకు నిరసగా
బాయ్, స్కాట్ ఉద్యమం	లార్డ్ బేడిన్ ఫోవెల్(1908)
మాంటిస్సోరీ విద్యా విధానం	మేరియా మాంటిస్సోరీ
జనాభా సిద్ధాంతం	మార్టన్
నర్స్ వ్యవస్థ	ఫ్లోరెన్స్ నైటింగేల్
షార్ట్ హ్యాండ్	సర్ ఐజాక్ పిట్మన్
కిండర్ గార్డెన్ విద్యా విధానం	ప్రోబెల్
వై.ఎం.సి.ఏ	సర్ జార్జి విలియమ్స్
రెడ్ క్రాస్	హెన్నీ డ్యూనాంట్(1858)
సాల్వేషన్ ఆర్మీ	విలియం బ్రూత్
సామాజిక భద్రతపథకం	లార్డ్ బీవరిడ్జ్ (ఇంగ్లాండ్)